

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Kazimierz Klugiewicz

w sprawie **W. K.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 157 § 2 k.k. i inne

po rozpoznaniu w dniu 14 lipca 2026 r. w Izbie Karnej

na posiedzeniu w trybie art. 539e § 1 k.p.k.

skargi prokuratora skierowanej na niekorzyść oskarżonego na wyrok kasatoryjny

Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 3 lutego 2026 r., sygn. akt IX Ka 1411/25,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Piasecznie z dnia 11 września 2025 r. sygn.

akt II K 1196/22,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

Tomasz Artymiuk

Marek Pietruszyński

Kazimierz Klugiewicz

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie, wyrokiem z dnia 3 lutego 2026 r., sygn. akt IX Ka 1411/25, uchylił wyrok Sądu Rejonowego w Piasecznie z dnia 11 września 2025 r. sygn. akt II K 1196/22 – skazujący W. K. za przestępstwa z art. 190 § 1 k.k. i art.

157 § 2 k.k. na karę łączną 5 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat tytułem próby – i sprawę przekazał Sądowi *meriti* do ponownego rozpoznania.

Ze skargą na wyrok kasatoryjny skierowaną na niekorzyść oskarżonego wystąpił prokurator. Skarżący zarzucił naruszenie art. 437 § 2 zd. drugie *in fine* k.p.k., poprzez uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Piasecznie i przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania na skutek błędnego uznania, że w sprawie zaszła określona we wskazanym przepisie przesłanka do wydania rozstrzygnięcia kasatoryjnego w postaci konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga prokuratora okazała się zasadna.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że aktualnie obowiązujące przepisy procedury karnej (art. 437 § 1 i 2 k.p.k.) ustanawiają regułę, że sąd odwoławczy, po rozpoznaniu sprawy wydaje orzeczenie merytoryczne (utrzymujące w mocy zaskarżone orzeczenie lub zmieniające zaskarżone orzeczenie), a nie orzeczenie kasatoryjne (uchylające zaskarżone orzeczenie i przekazujące sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania). Możliwość wydania przez sąd odwoławczy orzeczenia o charakterze kasatoryjnym stanowi wyjątek, uzasadniony bądź procesowymi ograniczeniami swobody orzekania sądu odwoławczego, bądź też zaistnieniem takich rażących uchybień w procedowaniu sądu pierwszej instancji, które wręcz dyskwalifikują postępowanie przed sądem *a quo* jako podstawy rozstrzygnięcia kwestii odpowiedzialności karnej oskarżonego (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19, OSNKW 2019, z. 6, poz. 31).

Z powyższymi uregulowaniami koresponduje również przepis art. 452 § 2 k.p.k. wprowadzający zasadę, że sąd odwoławczy sam przeprowadza dowody, nie

uchyla zaś – w celu ich przeprowadzenia – zaskarżonego wyroku przekazując sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania (zob. D. Świecki, *Postępowanie odwoławcze w sprawach karnych. Komentarz i orzecznictwo*. Warszawa 2018, s. 348; wyroki Sądu Najwyższego m.in.: z 20.12.2018 r., IV KS 29/18; z 4.07.2019 r., V KS 18/19).

Takie ukształtowanie pozycji i zadań sądu odwoławczego powiązane z przyznaniem mu szerokich uprawnień w sferze postępowania dowodowego uzasadnione było potrzebą ograniczenia liczby wyroków kasatoryjnych do tych sytuacji, w których przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi *meriti* było niezbędne dla realizacji celów postępowania karnego (por. również postanowienie SN z 26.01.2021 r., IV KS 1/21).

Analiza pisemnego uzasadnienia zaskarżonego skargą wyroku wskazuje, że w ocenie instancji odwoławczej Sąd I instancji niezasadnie przyjął, iż zeznania świadków w osobach C. L. oraz K. K. są spójne konsekwentne i wiernie odzwierciedlają przebieg wydarzeń z dnia 7 maja 2020 r. na ul. G. w P., podczas gdy zeznania świadków wraz z biegiem sprawy ulegały istotnym zmianom, co Sąd Okręgowy szczegółowo omówił na s. 4-5 pisemnych motywów wyroku.

Ponadto Sąd odwoławczy uznał, że wyrok Sądu Rejonowego oparto na materiale dowodowym nieujawnionym podczas rozprawy głównej tj. na zeznaniach małoletniej K. 1. K. 2., których zapis audio-video nie został odtworzony podczas rozprawy. W tym zakresie Sąd II instancji dostrzegł, że sprawa niniejsza była początkowo prowadzona przez sędzię, która przed jej zakończeniem przeszła w stan spoczynku. Małoletnia K. 1. K. 2. została przesłuchana na wniosek oskarżonego, na posiedzeniu w dniu 24 marca 2023 r., zaś nagranie z przesłuchania małoletniego świadka zostało odsłuchane na rozprawie w dniu 3 kwietnia 2023 r. Po zmianie składu orzekającego w dniu 28 listopada 2023 r. Sąd Rejonowy w nowym składzie orzekającym był obowiązany, z mocy art. 402 § 2 k.p.k., powtórzyć wszystkie czynności dowodowe przeprowadzone w toku przewodu sądowego przez wcześniejszy skład. Takie postąpienie nie miało miejsca, albowiem na rozprawie w dniu 8 września 2025 r. Sąd *meriti* na podstawie art. 405 § 2 k.p.k. ujawnił bez odczytania protokołów przesłuchania małoletniej K. 1. K. 2.. W ocenie Sądu odwoławczego przepisy art. 185b § 1 k.p.k. w zw. z art. 185a § 3 k.p.k. nakazują

odtworzyć na rozprawie głównej sporządzony zapis obrazu i dźwięku przesłuchania oraz odczytać protokół przesłuchania. Zaniechanie przez Sąd Rejonowy odtworzenia nagrania z przesłuchania małoletniej K. 1. K. 2. miało wpływ na wydanie zaskarżonego wyroku, albowiem jak wynika w sporządzonym do niego uzasadnienia, to między innymi na podstawie zapisu z nagrania przesłuchania zostały ustalone fakty odnośnie zarzutu postawionego oskarżonemu w pkt. 2 aktu oskarżenia. Nie ulega również wątpliwości, że dowód z zeznań małoletniej K. 1. K. 2. należało – zdaniem Sądu Okręgowego – prawidłowo przeprowadzić na rozprawie głównej, a następnie poddać wnikliwej ocenie, albowiem świadek widziała na własne oczy przebieg zdarzenia w dniu 7 maja 2022 r.

Wreszcie, zdaniem instancji odwoławczej, Sąd Rejonowy uchybił art. 167 k.p.k. w zw. z art. 193 k.p.k. nie dopuszczając z urzędu dowodu z opinii dwóch biegłych psychiatrów odnośnie poczytalności oskarżonego w trakcie popełnienia zarzuczanych mu czynów, za czym miało przemawiać podniesienie na rozprawie w dniu 13 stycznia 2023 r. przez oskarżonego, że w 2022 r., a więc w czasookresie popełnienia zarzuczanych mu czynów leczył się na depresję, zaś w dniu 8 października 2024 r. podał więcej szczegółów wskazując, że w 2022 r. z powodu serii wypadków życia osobistego trafił do psychiatry, leczył się 8 miesięcy z czego 6 miesięcy był na zwolnieniu, brał leki na depresję afektywną, Oskarżony nie stawiał się również na terminach rozpraw w dniach 28 marca 2024 r. oraz 20 czerwca 2024 r., a jak wskazywał jego obrońca, wynikało to z poważnych problemów spowodowanych depresją.

W odniesieniu do ustnej opinii uzupełniającej biegłej psycholog dr. I.P., która była obecna przy przesłuchaniu małoletniej K. 1. K. 2. , obrońca wniósł o przeprowadzenie powyższego dowodu na rozprawie w dniu 26 maja 2023 r. Sąd I instancji rozpoznając sprawę w pierwszym wylosowanym składzie dopuścił powyższy dowód i wezwał biegłą psycholog na kolejny termin rozprawy, który – w związku z chorobą SSR A.G., pierwotnie wyznaczonej do rozpoznania sprawy – został następnie zdjęty z wokandy. Po zmianie składu orzekającego Sąd I instancji kontynuując postępowanie w nowym składzie nie przeprowadził dowodu z ustnej opinii biegłego psychologa, poprzestając na ujawnieniu bez odczytania pisemnej opinii sądowo - psychologicznej, która zresztą została w protokole rozprawy z dnia 8

września 2025 r. błędnie określony jako opinia sądowo - psychiatryczna. Sąd Rejonowy orzekający w składzie zmienionym dysponował protokołem rozprawy z dnia 26 maja 2023 r. i miał wiedzę odnośnie tego, jakie czynności zostały zaplanowane przez poprzedni skład orzekający. Dlatego powinien był wykazać się większą ostrożnością i co najmniej ustalić, czy obrońca oskarżonego podtrzymuje swój wniosek o przeprowadzenie dowodu z uzupełniającego przesłuchania biegłej psycholog, a następnie się ustosunkować do powyższego wniosku.

Powyżej podniesiona argumentacja Sądu Okręgowego znalazła swe lustrzane odbicie w sformułowanych przez ten Sąd zapatrywaniach prawnych i wskazaniach co do dalszego postępowania. Sąd Okręgowy uznał, że Sąd *meriti* obowiązany jest – przeprowadzając postępowanie w całości – odtworzyć na rozprawie zapis z nagrania przysłuchania małoletniej K. 1. K. 2. oraz odczytać złożone przez nią zeznania. Ponadto Sąd I instancji winien dopuścić dowód z ustnej opinii uzupełniającej biegłej psycholog dr I.P., na okoliczność zeznań złożonych przez małoletnią K. 1. K. 2. oraz umożliwić oskarżonemu i jego obrońcy zadanie pytań biegłej. Sąd I instancji przeprowadzić powinien również dowód z opinii dwóch biegłych psychiatrów, na okoliczność stwierdzenia poczytalności oskarżonego w trakcie popełnienia zarzucanych mu czynów. Dodatkowo Sąd I instancji dokonać ponownej oceny zeznań świadków C. L. oraz K. 3. K. 4. , uwzględniając występujące w nich rozbieżności.

Rozpoznając zarzut skargi Sąd Najwyższy doszedł do wniosku, że w niniejszej sprawie przeprowadzono, w ramach przewodu sądowego na rozprawie głównej, postępowanie dowodowe, a jedynie jego zakres wymaga pewnego poszerzenia w kierunku wskazywanym przez Sąd odwoławczy. Stwierdzenie że materiał dowodowy wymagał częściowego tylko uzupełnienia, względnie – że niektóre tylko dowody nie zostały poprawnie ocenione przez Sąd *meriti*, przeczy wnioskowi o ziszczeniu się w sprawie warunku z art. 437 § 2 *in fine* k.p.k. który przecież dotyczy przeprowadzenia na nowo przewodu w całości (podkr. SN). Potrzeba taka zachodzi bowiem jedynie wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało, w realiach sprawy, nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na

nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie pierwszej instancji (zob. uchwałę SN z 22.05.2019 r., I KZP 3/19, OSNKW 2019, nr 6, poz. 31).

Stwierdzenie pewnych tylko mankamentów postępowania dowodowego obligowało Sąd II instancji do samodzielnej konwalidacji tych uchybień, również poprzez przeprowadzenie określonych czynności dowodowych we własnym zakresie (odtworzenia nagrania przesłuchania małoletniej K. 1. K. 2. , pozyskanie ustnej opinii uzupełniającej biegłej psycholog, czy opinii sądowo-psychiatrycznej dotyczącej oskarżonego). Ma to tym większe znaczenie, jeżeli uwzględnić, że Sąd Okręgowy przeanalizował już wnikliwie zeznania świadków w osobach C. L. oraz K. K. – które to depozycje uznał za ocenione niewłaściwie przez Sąd I instancji.

Sytuacja, w której – w wyniku stwierdzonych niedociągnięć w sferze kompletowania i oceny materiału dowodowego przez sąd *meriti* – ciężar prowadzenia postępowania dowodowego przesunięty zostaje na sąd drugiej instancji nie prowadzi jeszcze do wniosku, że nieodzowne jest przeprowadzenie na nowo przewodu sądowego w całości. Spostrzeżenie to nie traci na aktualności także w przypadkach, w których zakres i czasochłonność postępowania dowodowego, które wymaga przeprowadzenia w instancji odwoławczej, mogą być znaczące. Bez znaczenia jest przy tym szacowana waga i znaczenie tych dowodów dla określenia podstawy faktycznej orzeczenia (zob. wyroki SN: z 8.10.2024 r., I KS 29/24; z 23.07.2025 r., V KS 17/25).

Stwierdzenie, że w sprawie doszło do naruszenia podniesionego w skardze przepisu art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. nakazywało jej uwzględnienie, co skutkować musiało uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd ten będzie miał na uwadze powyższe zapatrywania Sądu Najwyższego.

Z tych wszystkich względów należało orzec jak w części dyspozytywnej wyroku.

[J.J.]

[a.ł]

Tomasz Artymiuk Marek Pietruszyński Kazimierz Klugiewicz